

Rózsai, Balogh Böske, Radnai Zsuzska, Szász Ilona, Gabányi László, Gergely Lajos, Ujváry Lajos, Papp János, Makay Mihály, stb. (A színház nemsokára megszűnt.)

Intődy Oszkár, karmester, sz. 1883. dec. 5-én, Budapesten. 1907-ben kezdte meg színházi működését. Hősi halált halt. (V. ö. Világháború.)

Intráda (latin), a. m. belépő jelenet.

Intrikus. Az olasz »intrigo«-ból származik az intrika (ármány, cselszövény, fondorlat) s ebből az intrikus, vagy cselszövő. Hajdanában külön szerepkör volt, most már beolvadt az ú. n. jellem szerepek szakmájába. Hajdanában vörös hajjal s erősen feltűnő gazember maszkban ábrázolták, úgy, hogy az első pillantásra leríttak róla a rosszindulatok. A magyar színészetnél Fánicsy Lajos (L. o.) volt az első, aki a való élethez közelebb hozta az intrikusokat. Ő nem árulta el ezen szakmabeli alakjainak gazemberi vonásait, hanem inkább titkolni igyekezett azokat. A finom intrikumnak ő a legkiválóbb mestere. Megyeri Károly (L. o.) szintén kiváló volt egy-egy intrikus-szerepben, de ő inkább a durva, nyers, darabos gazemberekben jeleskedett, ellentétben Fánicsy kigyó-szerű simaságával. Tóth József (L. o.) mint intrikus inkább Megyeri nyomdokain haladt s úgynevezett durvább fajtájú intrikumban tűnt ki. Utána egy rövid ideig Ujházi Ede, majd Benedek József és Feleky Miklós (L. o.) játszottak intrikusokat. A Nemzeti Színház újabkori színészei közül főképpen Gyenes László, Hajdu József, Palágyi Lajos, Sugár Károly váltak ki intrikus szerepekben.

A régi vidéki színészek közül is sokan vannak, akik az intrikus szerepekben előnyösen váltak ki. Első sorban Mátrai B. Béla, aki éveken át aratott zajos sikereket a kolozsvári, majd később a pesti Nemzeti Színházban, amelynek hosszú ideig elismert rendezője volt. A legrégebbi időkből valók még: Kocsis István, Jávorffy Károly, Császár Ferenc, Szakács Antal, Kovács Elemér, Dezső Ödön, Sztupa Andor és Gárdonyi Antal. A hetvenes évektől kezdve pedig: Dezséri Gyula,

(hosszú időn át a kolozsvári színház művésze), Réthely Lajos (később a Magyar Színház jeles tagja), Dálnoky Gál Gyula, Ferenczy Gyula, Breznay Géza, Szentessy Ákos, Rélay Gyula, Ferenczi József (később a Népszínház rendezője), Fenyéri Mór, Berky Ferenc, Ságly Zsigmond, Hevessy Gábor, Halmay Imre és Balázs Sándor

Az intriqueé s intrigant (intrikus) szóra Döbrentey Gábor a »fonadék« és »fonadékos« szót ajánlja. (V. ö. Cselszövő.)

Introductio, (latin), a. m. bevezető. Az első accordok; első része valamely zeneműnek.

Invenció, latin szó, jelenti a színész kiváló képességét, leleményt, bensőséget, ügyes felfogási és kidolgozási készséget.

Iphigénia Aulisban, szomj. 5 felv. Írta Racine. Ford. Paulay Ede. Bem. 1890. dec. 29-én, a Nemzeti Színházban. Szereposztása: Agamemnon: Szacs vay Imre; Klytaemnestra: Jászai Mari; Iphigénia: Hegyesi Mari; Ulysses: Gyenes László; Eriphyle: Fáy Szeréna; Arkas: Pintér Imre.

Iphigenia Taurisban, dr. 5 felv. Írta: Goethe. Ford. Csengeri János. Bem. 1890. dec. 31-én, a Nemzeti Színházban. Szereplők: Iphigenia: Fáy Szeréna; Thoas: Szacs vay Imre; Orestes: Mihályfi Károly; Pylades: Horváth Zoltán és Arkas: Pintér. A drámát Babits Mihály is lefordította (megj. »Nyugat«, 1929.) s a Nemzeti Színház ebben a fordításban szándékszik előadni Tasnády Jolánnal a főszerepben. 1928. júl. 30-án a Lafontaine Társaság előadta a Margitsziget szabad ég alatti színpadján.

Ipolysági színészet. Ipolyságon (Hont m.) 1834. ápr. 24-én Balogh István színtársulata járt. 28-án a vármegyei tisztek 50 frtot juttattak a színészeknek. 1859. június havában Kocsisovszky Jusztin színtársulata működött itt. Jobb tagok voltak: Ligeti, Draguss Károly, Lengyel, Benedek, Horváth, Kocsisovszkyné, Tóth Lujza, Szilágyi Hermin. 1864. jan. havában Győrffy Antal színigazgató volt.